

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проєктної групи

Голубов А. Є.

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Вибірковий блок «Інформаційне право»

МЕДІА-ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

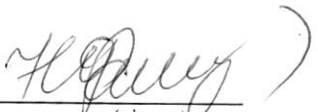
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Медіа- право
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 081 Право
освітньою програмою Право

«31» серпня 2020 р., – 13 с.

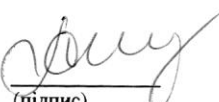
Розробник: старший викладач, к.ю.н. Федосенко Н.А.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри права (№702)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувачка кафедри, професор, д.ю.н.
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Г.О. Спіцина
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>081 Право</u> (код і найменування) Освітня програма Право (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 1		2020/2021
Індивідуальне завдання ____ - ____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 150		6-й
		Лекції*
Кількість годин для заочної форми навчання: аудиторних – 64 години самостійної роботи студента – <i>кількість годин 86</i>		32 години
		Практичні, семінарські*
		32 години
		Лабораторні*
		____ годин
		Самостійна робота
		86 годин
		Вид контролю
	іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 64/86

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: полягає в опануванні студентами теоретичних знань і формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, пов'язаних із інформаційним правом, правовим регулюванням засобів масової інформації, реклами, діяльності журналістів та ін., а також щодо правильного застосування норм законодавства у цій сфері.

Завдання:

- дати студентам ґрунтовні знання з медіа-права України з урахуванням особливостей правового регулювання інформаційних правовідносин у сучасних умовах;
- сформувати у студентів уміння на практиці застосовувати здобуті знання з медіа-права;
- сформувати навички самостійної роботи, що уможливить безперервно поглиблювати, поповнювати й оновлювати знання в галузі медійного законодавства;
- сприяти формуванню правничого світогляду, правосвідомості, правової культури та правничого мислення.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати: поняття, предмет та метод медіа-права; джерела правового регулювання суспільних відносин у галузі медіа-права; сутність поняття «право на інформацію»; правові засади діяльності засобів масової інформації; правовий статус журналістів; правові засади реклами, видавничої справи в Україні.

Вміти: правильно застосовувати законодавство, що регулює суспільні відносини у галузі медіа-права; робити висновки про правомірність функціонування засобів масової інформації, провадження діяльності у сфері реклами, а також видавничої справи; аналізувати практичні ситуації та судову практику.

Міждисциплінарні зв'язки: Медіа-право не ізольоване від інших юридичних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час опанування положень навчальних курсів «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Інформаційне право». Водночас вивчення медіа-права стане основою для застосування студентами знань при проходженні виробничої практики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття та основні категорії медіа-права

Тема 1. Медіа-право - комплексна галузь права: поняття, джерела та основні категорії. Інформаційна сфера як об'єкт правового регулювання. Поняття медіа-права. Джерела медіа-права. Суб'єкти медіа-права.

Тема 2. Правові основи діяльності засобів масової інформації в Україні.

Організація діяльності засобів масової інформації (ЗМІ). Право на заснування ЗМІ. Державна реєстрація ЗМІ. Статут ЗМІ. Відносини між редакціями ЗМІ і громадянами та організаціями. Відповідальність за порушення свободи діяльності ЗМІ.

Тема 3. Правове положення журналіста.

Конституційно-правові норми журналістської діяльності.

Міжнародні норми журналістської діяльності. Права журналіста при виконанні службових обов'язків. Обов'язки журналіста. Гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів. Охорона та захист журналіста при виконанні службових обов'язків. Відповідальність за посягання на життя і здоров'я журналіста. Відповідальність журналіста за завдану ним моральну шкоду. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.

Тема 4. Захист журналістських джерел. Поняття захисту журналістських джерел. Міжнародно-правовий захист журналістських джерел інформації. Гарантії захисту журналістських джерел в українському законодавстві.

Тема 5. Дифамація. Поняття дифамації. Дифамаційний делікт, його складові. Сторони у справах про дифамацію. Звільнення від відповідальності у справах про дифамацію.

Тема 6. Авторське право в мас-медіа. Поняття та еволюція розвитку авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Виникнення авторського права та реєстрація. Особисті немайнові і майнові права авторів. Вільне використання творів. Дотримання авторських прав в Інтернеті. Суміжні права. Відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Тема 7. Особливості проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок працівниками мас-медіа. Діяльність мас-медіа у призмі особистого та сімейного життя особи. Нормативно-правові засади проведення зйомок та поширення зображень особи. Згода особи на зйомку та можливість її відкликання. Особливості ведення прихованої зйомки при підготовці інформаційних матеріалів. Доступ до судових засідань та зйомка у судовому процесі.

Тема 8. Реклама. Поняття реклами та її різновиди. Загальні вимоги до реклами. Особливості розміщення реклами на телебаченні, радіо та в пресі. Обмеження щодо окремих видів товарів та послуг. Реклама і діти. Контроль і відповідальність за порушення.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих видів мас-медіа.

Тема 9. Особливості правового регулювання друкованих засобів масової інформації. Поняття та правові основи діяльності друкованих ЗМІ. Умови та порядок державної реєстрації друкованих ЗМІ. Правовий захист журналістів. Роздержавлення друкованих ЗМІ.

Тема 10. Особливості правового регулювання системи телерадіомовлення в Україні. Правові засади функціонування телерадіомовлення в Україні. Початок та припинення мовлення. Вимоги до змісту програм. Ліцензування телерадіомовлення. Захист суспільної моралі: система класифікації фільмів та візуальні позначки на телебаченні.

Тема 11. Суспільне мовлення. Історія започаткування і розвитку суспільного мовлення. Забезпечення незалежності суспільного мовлення. Проблема фінансування суспільного мовлення. Правове положення «Національної суспільної телерадіокомпанії України» (НСТУ). Основні завдання НСТУ. Статут НСТУ. Наглядова рада НСТУ. Правління НСТУ. Ревізійна комісія НСТУ.

Тема 12. Правові основи діяльності інформаційних агентств.

Гарантії свободи діяльності інформаційних агентств. Порядок заснування, державної реєстрації інформаційних агентств. Право на заснування інформаційного агентства. Організаційно-правові форми інформаційних агентств. Статут інформаційного агентства. Діяльність інформаційних агентств. Статус суб'єктів діяльності інформаційних агентств (керівник, журналіст, спеціаліст у галузі засобів комунікації, видавець (виробник) продукції інформаційного агентства, розповсюджувач продукції інформаційного агентства). Припинення інформаційного агентства: підстави, способи та правові наслідки. Відповідальність за порушення законодавства про інформаційні агентства.

Тема 13. Правовий статус засобів масової інформації в інтернет-середовищі. Мережа інтернет як домінантна сфера сучасної інформаційної діяльності. Правове регулювання онлайн-медіа в Україні. Відповідальність за поширення інформації в Інтернеті. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів в Інтернет-середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Л	П	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. <i>Поняття та основні категорії медіа-права</i>					
Тема 1. Медіа-право - комплексна галузь права: поняття, джерела та основні категорії.	16	2	2	-	14
Тема 2. Правові основи діяльності засобів масової інформації в Україні.	12	4	4	-	10
Тема 3. Правове положення журналіста	12	2	2	-	10
Тема 4. Захист журналістських джерел	10	2	2	-	10
Тема 5. Дифамація	10	2	2	-	10
Тема 6. Авторське право в мас-медіа	10	2	2	-	20
Тема 7. Особливості проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомки працівниками мас-медіа	12	2	2	-	10
Тема 8. Реклама	10	2	2	-	16
Тема 9. Особливості правового регулювання друкованих засобів масової інформації.	12	4	2	-	10
Тема 10. Особливості правового регулювання системи телерадіомовлення в Україні.	12	2	2	-	10
Тема 11. Суспільне мовлення	10	2	2	-	10
Тема 12. Правові основи діяльності інформаційних агентств.	10	2	2	-	20
Тема 13. Правовий статус засобів масової інформації в інтернет-середовищі.	14	4	4	-	10
Усього годин	150	32	32	-	86

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Медіа-право - комплексна галузь права: поняття, джерела та основні категорії.	2
Тема 2. Правові основи діяльності засобів масової інформації в Україні.	4
Тема 3. Правове положення журналіста	2
Тема 4. Захист журналістських джерел	2
Тема 5. Дифамація	2
Тема 6. Авторське право в мас-медіа	2
Тема 7. Особливості проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомки працівниками мас-медіа	2
Тема 8. Реклама	2
Тема 9. Особливості правового регулювання друкованих засобів масової інформації.	4
Тема 10. Особливості правового регулювання системи телерадіомовлення в Україні.	2
Тема 11. Суспільне мовлення	2
Тема 12. Правові основи діяльності інформаційних агентств.	2
Тема 13. Правовий статус засобів масової інформації в інтернет-середовищі.	4
Усього годин	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Складання проекту позову	2

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
------------	--------------------

Тема 1. Медіа-право - комплексна галузь права: поняття, джерела та основні категорії.	10
Тема 2. Правові основи діяльності засобів масової інформації в Україні.	10
Тема 3. Правове положення журналіста	10
Тема 4. Захист журналістських джерел	10
Тема 5. Дифамація	10
Тема 6. Авторське право в мас-медіа	20
Тема 7. Особливості проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомки працівниками мас-медіа	10
Тема 8. Реклама	16
Тема 9. Особливості правового регулювання друкованих засобів масової інформації.	10
Тема 10. Особливості правового регулювання системи телерадіомовлення в Україні.	10
Тема 11. Суспільне мовлення	10
Тема 12. Правові основи діяльності інформаційних агентств.	20
Тема 13. Правовий статус засобів масової інформації в інтернет-середовищі.	10
Усього годин	86

9. Індивідуальні завдання

Програмою не передбачено

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1		
Робота на практичних заняттях	9	0...45
Модульний контроль	1	0...10
Змістовний модуль II		
Робота на практичних заняттях	7	0...35
Модульний контроль	1	0...10

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отримання рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль іспит проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань (100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати: поняття, предмет та метод медіа-права; джерела правового регулювання суспільних відносин у галузі медіа-права; сутність поняття «право на інформацію»; правові засади діяльності засобів масової інформації; правовий статус журналістів; правові засади реклами, видавничої справи в Україні.

Вміти: правильно застосовувати законодавство, що регулює суспільні відносини у галузі медіа-права; робити висновки про правомірність функціонування засобів масової інформації, провадження діяльності у сфері

реклами, а також видавничої справи; аналізувати практичні ситуації та судову практику.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

12.4 Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)

13. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);

14. Рекомендована література

Базова

1. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів: (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 440 с.
2. Каткова Т. Г. Інформаційне право. Практикум: навч. посіб. / Т. Г. Каткова. – Харків: Право, 2019. – 108 с.
3. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. – 352 с.
4. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
5. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2009. – 414 с.
6. Марущак А. Доступ до інформації: права журналістів / А. Марущак . – [Електронний ресурс]: http://www.uapp.org/uk/legal_library/11/21.html.
7. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Т.О. Приступенко. — К., 2011. — 351 с.

Допоміжна

1. Бойчук І. М. Правове регулювання засобів масової інформації в Україні / І. М. Бойчук, І. М. Копистинська // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право. - 2017. - № 3. - С. 138-145.
2. Людвик І. В. Засоби масової інформації як інститут громадянського суспільства: конституційно-правові аспекти // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2016. - Вип. 4. - С. 25-30.
3. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні : монографія / В. І. Павликівський. – Х. : Панов, 2016. - 488 с.
4. Поклонська О. І. Права та обов'язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації // Форум права. - 2017. - № 3. - С. 166–171.
5. Харенко О. В. Інформаційно-правовий статус друкованих засобів масової інформації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 16(1). - С. 82-86.
6. Харенко О. В. Правове регулювання відмови у державній реєстрації друкованого засобу масової інформації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 35(1.3). - С. 41-46.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт Арсупільного мовлення <https://suspilne.media/>
2. Умови та правила Facebook <https://ru-ru.facebook.com/policies>

3. Сайт Організації Об'єднаних націй <https://www.un.org/ru/>
4. Сайт Європейського суду з прав людини - <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
5. Сайт справ Європейського суду з прав людини - <https://hudoc.echr.coe.int/rus>
6. Сайт Міністерства інформаційної політики України <https://mip.gov.ua/>
7. Сайт Центру демократії та верховенства права <https://cedem.org.ua/>
8. Сайт Харківської правозахисної групи <http://khpg.org/>
9. Сайт Незалежної медійної ради: www.mediarada.org